

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER.....	7
KISALTMALAR.....	23

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

HUKUKA GİRİŞ ve TEMEL BİLGİLER

§ 1. HUKUK VE TOPLUM HAYATI	27
I. Hukukun Çeşitli Anlamları.....	27
II. Toplum Hayatı ve Hukuk.....	28
III. Hukukun Tanımı ve Hukuk Kurallarının Nitelikleri	30
A. Hukukun Tanımı	30
B. Hukuk Kurallarının Nitelikleri	31
1. Hukuk Kuralları Soyut, Objektif ve Genel Olmalıdır	31
2. Hukuk Kuralları Devletçe Tanınmış Olmalıdır.....	31
3. Hukuk Kuralları Maddi Müeyyidelerle Kuvvetlendirilmiş Olmalıdır.....	32
IV. Hukukun Temel Amaçları.....	32
A. Toplum Düzenini Sağlamak	32
B. Hukuki Güvenliği Sağlamak	33
C. Adaleti Sağlamak.....	33
D. Olması Gereken Hukuku (De Legeferenda) Sağlamak	35
V. Hukuk Alanındaki Müeyyideler (Yaptırımlar).....	36
A. Genel Olarak Müeyyide Kavramı	36
B. Müeyyide Çeşitleri	37
1. Ceza Müeyyidesi.....	37

2. Cebri İcra Müeyyidesi.....	38
3. Tazminat Müeyyidesi	38
4. Geçerli Sayılmama (Geçersizlik) Müeyyidesi.....	39
5. İptal Müeyyidesi.....	39
VI. Pozitif Hukuk-Tabii Hukuk	40
A. Pozitif Hukuk.....	40
B. Tabii Hukuk	40
VII. Maddi Hukuk-Usuli Hukuk.....	41
VIII. Hukuk ve Sosyal Hayatı Düzenleyen Diğer Kurallar	42
A. Dini Kurallar	42
B. Ahlâk Kuralları.....	43
C. Görgü Kuralları.....	44

İKİNCİ BÖLÜM

HUKUKUN KOLLARA AYRILMASI

§ 1. KAMU HUKUKU-ÖZEL HUKUK AYRIMI VE KARMA NİTELİKLİ HUKUK	47
I. Genel Olarak.....	47
II. Kamu Hukuku-Özel Hukuk Ayırımında Kullanılan Kriterler.....	48
A. Menfaat Kriteri	48
B. Hâkimiyet (Hükümranlık) Kriteri	48
C. İrade Serbestîsi Kıstası	49
III. Kamu Hukuku-Özel Hukuk Ayırımında Kullanılan Kriterlerin Değerlendirilmesi	50
§ 2. ÖZEL HUKUKUN DALLARI	51
I. Medeni Hukuk	51
A. Kişiler Hukuku	52
B. Aile Hukuku.....	53
C. Miras Hukuku.....	53
D. Eşya Hukuku.....	55
E. Borçlar Hukuku	56
II. Ticaret Hukuku	56
A. Ticari İşletme Hukuku	57
B. Şirketler Hukuku	58

C. Kıymetli Evrak Hukuku	58
D. Sigorta Hukuku.....	58
E. Deniz Ticareti Hukuku	59
III. Devletler Özel Hukuku	59
A. Tabiiyet (Uyrukluk) ve Yabancılar Hukuku	60
B. Kanunlar İhtilafı.....	61
§ 3. KAMU HUKUKUNUN DALLARI	61
I. Anayasa Hukuku	62
A. Genel Olarak Anayasa Kavramı	62
B. Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü	63
C. Anayasaların Sınıflandırılması	64
1. Maddi (Geniş) Anlamda Anayasa-Şekli (Dar) Anlamda Anayasa	64
2. Yazılı Anayasalar- Yazılı Olmayan (Geleneksel) Anayasalar	65
3. Katı (Sert) Anayasalar-Yumuşak (Esnek) Anayasalar	66
4. Çerçeve Anayasalar-Düzenleyici (Ayrıntılı) Anayasalar	67
D. Türkiye’de Anayasaların Tarihî Gelişimi	68
E. 1982 Anayasası’na Göre Devletin Temel Nitelikleri ve Anayasaya Hâkim Olan İlkeler	69
1. Cumhuriyetçilik İlkesi	69
2. Başlangıçta Yer Alan İlkeler	71
3. İnsan Haklarına Saygılı Devlet İlkesi	71
4. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet İlkesi	73
5. Demokratik Devlet İlkesi	74
6. Laik Devlet İlkesi	75
7. Sosyal Devlet İlkesi	79
8. Hukuk Devleti İlkesi	81
9. Eşitlik İlkesi	85
F. 1982 Anayasası’na Göre Devletin Temel Organları ve Görevleri	86
1. Yasama Organı ve Yasama Görevi	87
2. Yürütme Organı ve Yürütme Görevi	91
a. Cumhurbaşkanı.....	93
aa. Cumhurbaşkanının Görev ve Yetkileri	94
bb. Cumhurbaşkanının Sorumluluğu	96

b. Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar	97
3. Yargı Organı ve Yargı Görevi	99
II. Genel Kamu Hukuku	101
III. İdare Hukuku	102
IV. Ceza Hukuku	104
V. Yargılama Hukuku.....	107
A. Medeni Yargılama Hukuku (Medeni Usul Hukuku).....	107
B. Ceza Yargılaması Hukuku	108
C. İdari Yargılama Hukuku.....	111
VI. İcra ve İflas Hukuku	111
VII. Devletler Genel Hukuku	113
VIII. Mali Hukuk (Vergi Hukuku).....	113
XI. Sosyal Güvenlik Hukuku	117
§ 4. KARMA NİTELİKLİ HUKUKUN DALLARI.....	119
I. İş Hukuku	120
II. Fikri Hukuk.....	121
III. Toprak Hukuku	123
IV. Hava ve Uzay Hukuku	123
V. Bankacılık Hukuku	124
VI. Çevre Hukuku	125
VII. Sermaye Piyasası Hukuku	127

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

POZİTİF HUKUKUN KAYNAKLARI

§ 1. GENEL OLARAK.....	131
§ 2. YAZILI KAYNAKLAR: YAZILI HUKUK KURALLARI.....	132
I. Kuvvet ve Geçerlilik Dereceleri Bakımından Yazılı Hukuk Kuralları	132
A. Anayasa.....	132
B. Kanunlar.....	133
1. Tanım	133
2. Kanunların Özellikleri	133
a. Kanunların Yazılı Olması Niteliği.....	133
b. Kanunların Genel Olması Niteliği.....	136

c. Kanunların Sürekli Olması Niteliği	137
3. Yazılı Hukukun Genel Kuralları-Özel Kuralları Ayrımı	137
C. Kanunlara Eşdeğer Diğer Kaynaklar	138
1. Milletlerarası Antlaşmalar	138
2. Kanun Hükmünde Kararnameler.....	139
3. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri.....	142
4. TBMM İçtüzüğü	144
D. Tüzük (Nizamnameler)	145
E. Yönetmelikler (Talimatnameler)	146
II. Hükümlerin Niteliği İtibariyle Yazılı Hukuk Kuralları	149
A. Emredici Hukuk Kuralları.....	149
1. Emredici Hukuk Kurallarına Aykırılığın Müeyyideleri	151
a. Yokluk (Keenlemyekün Olma)	151
b. Geçersizlik (Hükümsüzlük).....	152
aa. Butlan (Mutlak Butlan)	152
bb. İptal Edilebilirlik (Nisbi Butlan).....	153
c. Diğer Müeyyideler	155
B. Tamamlayıcı Hukuk Kuralları.....	155
C. Yorumlayıcı (Tefsir Edici) Hukuk Kuralı.....	156
D. Tanımlayıcı (Tarif Edici) Hukuk Kuralı.....	157
§ 3. YAZILI OLMAYAN KAYNAKLAR: ÖRF VE ADET HUKUKU KURALLARI	158
I. Genel Olarak	158
II. Örf ve Adet Hukukunun Unsurları	159
A. Maddi (Objektif) Unsur: Sürekli Uygulanış.....	159
B. Manevi Unsur: Genel Kanaat	160
C. Örf ve Adet Hukuku ve Devlet Desteği.....	160
III. Örf ve Adet Hukukunun Türleri.....	162
IV. Örf ve Adet Hukuku Kurallarının Uygulamadaki Önemi	162
§ 4. YARDIMCI KAYNAKLAR: İÇTİHATLAR.....	163
I. Genel Olarak	163
II. Mahkeme İctihatları	164
A. Genel Olarak	164
B. İctihadı Birleştirme Kararları	166

III. İlmî İctihatlar (Doktrin)	167
A. Genel Olarak	167
B. Doktrinin Yer Aldığı Eser Çeşitleri	169
1. Kanun Şerhleri	169
2. Sistematik Eserler	169
3. Monografiler	170
4. Makaleler	170
5. Kitap ve Mahkeme İctihat Tahlilleri	170

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KANUNLARIN UYGULANMASI

§ 1. KANUNLARIN YER BAKIMINDAN UYGULANMASI 171

§ 2. KANUNLARIN ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI 173

I. Kanunların ve Diğer Yazılı Hukuk Kurallarının Yürürlüğe Girmesi	173
II. Kanunların ve Diğer Yazılı Hukuk Kurallarının Yürürlükten Kaldırılması	175
A. Kanunların Yürürlükten Kaldırılması	175
1. Kanunların Açıkça Yürürlükten Kaldırılması (Sarih İlgâ)	175
2. Kanunların Üstü Kapalı Olarak Yürürlükten Kaldırılması (Zimnen İlgâ)	176
B. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Yürürlükten Kaldırılması	177
C. Yönetmeliklerin Yürürlükten Kaldırılması	178
III. Kanunların Geriye Yürmemesi (Makabline Şamil Olmaması) İlkesi	178
A. Genel Olarak	178
B. Özel Hukuk Alanında	179
1. Ana Kural	179
2. İstisnalar	181
a. Beklenen Haklar Dolayısıyla Getirilen İstisna	181
b. Kamu Düzeni ve Genel Ahlak Sebebiyle Getirilen İstisna	182
c. Kanunun Emredici Hükümlerinden Doğan İstisna	182
d. İçeriği Kanunla Belirlenen İlişkiler	183
C. Kamu Hukuku Alanında	184

§ 3. KANUNLARIN ANLAM BAKIMINDAN UYGULANMASI	185
I. Kanunların Yorumlanması.....	185
A. Yorum Çeşitleri.....	186
1. Yasama Yorumu (Teşrii Tefsir).....	186
2. Yargı Yorumu (Kazai Tefsir)	187
3. Doktrin Yorumu (İlmi Tefsir).....	187
B. Yorumlama Yöntemleri	187
1. Lafzi (Deyimsel/Sözel) Yorum.....	188
2. Tarihi (Sübjektif) Yorum	188
3. Gai (Amaca Yönelik) Yorum.....	189
4. Karma Yorum.....	190
C. Yorumda Dayanılacak Unsurlar	191
D. Yorumlamada Başvurulabilen Bazı Mantık Usulleri	192
1. Kıyas Yolu (=Analogie)	192
2. Mefhumu Muhalif (Zıt Anlam) Delili.....	193
3. Evleviyet Yolu	194
II. Hâkimin Hukuk Kuralı İhdası (Yaratması) ve Takdir Yetkisi.....	195
A. Hâkimin Hukuk Kuralı İhdas Etmesi	195
B. Hâkimin Takdir Yetkisi.....	196

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

HAK, BORÇ VE SORUMLULUK KAVRAMLARI

§ 1. HAKLAR.....	199
I. Hak Kavramı ve Niteliği.....	199
II. Hak Kavramını Açıklayan Nazariyeler	200
A. İrade Nazariyesi.....	200
B. Menfaat Nazariyesi	200
C. Karma Nazariye	200
III. Hakların Türleri ve Özellikleri.....	201
IV. Kamu Hakları ve Türleri	202
A. Özel Nitelikli Kamu Hakları.....	203

B.	Genel Nitelikli Kamu Hakları	203
1.	Şahsi Kamu Hakları.....	203
2.	Ekonomik ve Sosyal Kamu Hakları	203
3.	Siyasi Kamu Hakları	204
4.	Kamu Haklarının Sınırlanması	204
§ 2.	ÖZEL HAKLAR VE TÜRLERİ	204
I.	Mahiyetlerine Göre Özel Haklar	205
A.	Mutlak Haklar	205
1.	Maddi Mallar (Eşya) Üzerindeki Mutlak Haklar	206
a.	Mülkiyet Hakkı.....	206
b.	Sınırlı Aynı Haklar	207
aa.	İrtifak Hakları	208
bb.	Taşınmaz Yüğü (Gayrimenkul Mükellefiyeti)	209
cc.	Rehin Hakkı.....	210
2.	Maddi Olmayan Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar (Fikri Hak).....	210
3.	Kişiler Üzerindeki Mutlak Haklar	213
a.	Bir Kimsenin Kendi Kişiliği Üzerindeki Hakları	213
b.	Başka Kişiler Üzerindeki Haklar	214
B.	Nisbi Haklar	215
1.	Borç İlişkilerinden Doğan Nisbi Haklar (Alacak Hakları)	215
2.	Aile İlişkilerinden Doğan Nisbi Haklar	216
3.	Miras İlişkilerinden Doğan Nisbi Haklar	216
4.	Eşya Hukukundan Doğan Nisbi Haklar	216
II.	Konularına Göre Özel Haklar	217
A.	Malvarlığı Hakları	217
B.	Kişilik Hakları.....	218
III.	Kullanılmalarına Göre Özel Haklar	218
A.	Devredilebilen Haklar	218
B.	Devredilemeyen Haklar	219
IV.	Amaçlarına Göre Özel Haklar.....	219
A.	Yenilik Doğuran Haklar	220
1.	Kurucu Yenilik Doğuran Haklar	220
2.	Değiştirici Yenilik Doğuran Haklar	221

3. Bozucu Yenilik Doğuran Haklar	221
B. Alelade Haklar	222
§ 3. MİRAS HAKLARI	222
I. Genel Olarak	222
II. Miras Hukukunun Temel Kavramları	223
A. Miras Bırakan	223
B. Tereke	223
C. Mirasçı	223
D. Ölüme Bağlı Tasarruf	224
E. Parantel Sistemi	224
III. Mirasçılar	224
A. Kanuni Mirasçılar	224
1. Kan Hısımlarının Mirasçılığı	224
a. Birinci Derecede Mirasçılar: Altsoy	225
b. İkinci Derecede Mirasçılar: Ana ve Baba	225
c. Üçüncü Derece Mirasçılar: Büyük Ana ve Büyük Baba	225
2. Kanunî Mirasçılar ile İlgili Hükümler	226
a. Altsoy	226
b. Ana ve Baba	226
c. Büyük Ana ve Büyük Baba	226
d. Devlet	227
e. Sağ Kalan Eşin Mirasçılığı	227
B. Miras Bırakanın Tasarruf Özgürlüğü ve Saklı Paylar	227
C. Parantel (Derece) Sisteminin Özellikleri	228
D. İradî Mirasçılar	228
1. Atanmış (Mansup) Mirasçı	228
2. Belirli Bir Mal Bırakılan Mirasçı	229
IV. Ölüme Bağlı Tasarruflar	229
A. Kavram	229
B. Anlamı	230
1. Şekîf Anlamda Ölüme Bağlı Tasarruflar	230
a. Vasiyetname	230
b. Miras Sözleşmesi	231
V. Tenkis Davası	232

§ 4. BORÇ VE HUKUKİ SORUMLULUK	233
I. Borç ve Sorumluluk.....	233
A. Ferdi Sorumluluk İlkesi.....	234
B. Aynı Sorumluluk İlkesi.....	234
C. Sınırsız Malvarlığı Sorumluluğu İlkesi.....	235
D. Para ile Karşılama İlkesi	235
§ 5. HAKLARIN KAZANILMASI VE KAYBEDİLMESİ.....	235
I. Hakların Kazanılması.....	235
A. Asli Yol ile Kazanma (Aslen İktisap).....	236
B. Devir Yolu ile Kazanma (Devren İktisap).....	236
1. Hukuki Olayla Kazanma.....	237
2. Hukuki İşlem ile Kazanma	237
II. Hakların Kaybedilmesi	237
A. Hakkı Sona Erdiren Hukuki Olaylar	238
1. Ölüm	238
2. Eşyanın Yok Olması	238
3. Mücbir Sebep ve Umulmayan Hal.....	238
4. Belli Bir Zamanın Geçmesi.....	239
B. Hakkı Sona Erdiren Hukuki Fiiller	241
C. Hakkı Sona Erdiren Hukuki İşlemler	241
§ 6. HAKLARIN KAZANILMASINDA VE KULLANILMASINDA İYİNİYET.....	242
I. Genel Olarak.....	242
II. Hakların Kazanılmasında İyiniyet (Sübjektif İyiniyet).....	242
A. Kavram.....	242
B. Sübjektif İyiniyetin Rolü	244
1. Taşınır Mülkiyetinin Kazanılmasında.....	245
a. Sahibinin Elinden Rızasıyla Çıkan Taşınırlarda (Emin Sıfatıyla Zilyetten Aynı Hak Kazanılması) (TMK m. 988)	245
b. Sahibinin Elinden Rızası Dışında Çıkan Taşınırlarda (TMK m. 989).....	246
2. Taşınmaz Mülkiyetinin Kazanılmasında (Tapu Sicilindeki Kayda Güvenerek İyiniyetle Aynı Hak Kazanılması)	248
C. Sübjektif İyiniyetin Mahiyeti	249

III. Dürüstlük İlkesi (Objektif İyiniyet)	250
A. Kavram	250
B. Dürüstlük Kuralının Uygulanma Alanları	252
1. Kanundan Doğan Hak ve Yükümlülüklerin Yorumlanmasında	253
2. Hukuki İşlemlerin Yorumlanmasında.....	253
3. Sözleşmelerin Yeni Şartlara Uyarlanmasında	254
C. Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı.....	256
1. Kavram	256
2. Uygulanma Şartları	257
3. Hakkın Kötüye Kullanılmasının Sonuçları	259
§ 7. HAKLARIN KORUNMASI.....	260
I. Hakların Hak Sahibi Eliyle Korunması	260
A. Kuvvet Kullanarak Hakkı Koruma	260
B. Meşru Müdafaa.....	262
C. Zaruret Hali	263
II. Hakkın Devlet Eliyle Korunması	264
A. Genel Olarak Dava	264
B. İspat Yükü.....	266
1. Genel olarak	266
2. İspat Yükünün Yer Değiştirmesi.....	266
C. Dava Çeşitleri	268
1. Hukuk Davaları	268
a. İfa (Eda) Davaları	269
b. Tespit Davaları	269
c. Yenilik Doğuran Davalar	270
2. Ceza Davaları	270
3. İdari Davalar	271
a. İptal Davaları.....	272
b. Tam Yargı Davaları	274
c. İdari Davalarda Kararların Uygulanması	274
§ 8. YARGI YERLERİ	275
I. Genel Olarak	275
II. Anayasa Yargısı	276
A. Genel Olarak	276

B.	Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu.....	278
C.	Anayasa Mahkemesi'nin Görevleri	279
D.	Anayasa Mahkemesi'nin Çalışma ve Yargılama Usulü	281
E.	Anayasaya Uygunluk Denetimi	282
	1. İptal Davası Yolu.....	283
	2. İtiraz (Def'i) Yolu	284
	3. Bireysel Başvuru Yolu.....	286
III.	Adli Yargı Düzeninde Alt Derece Mahkemeler ve Yargıtay.....	288
IV.	İdari Yargı Düzeninde Alt Derece Mahkemeler ve Danıştay.....	291
A.	Alt Derece Mahkemeler.....	291
	1. İdare Mahkemeleri.....	291
	2. Vergi Mahkemeleri.....	292
	3. Bölge idare Mahkemeleri.....	293
	a. Bölge İdare Mahkemesinin Görevleri.....	294
	b. Bölge İdare Mahkemesi Dairelerinin Görevleri	294
	c. Bölge İdare Mahkemesi Başkanının Görevi.....	295
	d. Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulu.....	295
	e. Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun Görevleri.....	295
	4. İdare ve Vergi Mahkemelerinin Kararlarına Karşı Olağan Kanun Yolları: İstinaf ve Temyiz	296
	a. İdare ve Vergi Mahkemelerinin Kararlarına Karşı İstinaf Yolu (İYUK, 18/6/2014 tarih ve 6545 sayılı Kanunla değişik m. 45)	296
	b. İdare ve Vergi Mahkemelerinin Kararlarına Karşı Temyiz Yolu (İYUK, 18/6/2014 tarih ve 6545 sayılı Kanunla değişik m. 46)	297
	c. Temyiz sebepleri	298
B.	Danıştay	298
	1. Danıştay'ın Danıştay Kanunu'na Göre İlk Derece Mahkemesi Olarak Bakacağı Davalar	299
	2. Danıştay'ın Başka Kanunlarda Düzenlenen İlk Derece Mahkemesi Olarak Bakacağı Davalar	300
	3. Danıştay'ın Temyiz Mercii Olarak Görevleri.....	300
C.	İdari Yargıya Başvurma ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırları	302
V.	Uyuşmazlık Yargısı	302
VI.	Seçim Yargısı.....	303

İKİNCİ BÖLÜM KİŞİLER VE KİŞİLİK

§ 1. GENEL OLARAK.....	305
§ 2. GERÇEK KİŞİLER	305
I. Kişiliğin Başlangıcı	305
II. Kişiliğin Sona Ermesi	306
A. Ölüm	306
B. Ölüm Karinesi.....	307
C. Gaiplik Kararı.....	308
1. Gaiplik Kararının Şartları.....	308
a. Ortadan Kaybolma.....	308
b. Kaybolan Kimsenin Ölümü “Kuvvetli Olasılık” Dahilinde Görünmelidir	309
c. Belirli Süreler Geçmiş Olmalıdır	309
2. Gaiplik Kararını İstemeye Yetkili Olanlar ve Gaiplik Kararının Sonuçları	309
III. Hak Ehliyeti	311
IV. Fiil Ehliyeti.....	311
A. Kavram	311
B. Fiil Ehliyeti İçin Gerekli Şartlar.....	312
1. Ayırt Etme Gücü (Temyiz Kudreti).....	312
2. Erginlik (Rüşt)	313
3. Kısıtlı (Mahcur) Olmamak.....	313
C. Fiil Ehliyetinin Kapsamındaki Ehliyetler.....	314
1. Hukuki İşlem Ehliyeti	314
2. Haksız Fiillerden Sorumlu Olma Ehliyeti.....	315
3. Dava Ehliyeti.....	315
D. Fiil Ehliyetine Göre Gerçek Kişilerin Hukuki Durumları	315
1. Tam Ehliyetliler.....	316
2. Sınırlı (Mahdut) Ehliyetsizler	316
3. Sınırlı (Mahdut) Ehliyetliler	317
4. Tam Ehliyetsizler	318

§ 3. TÜZEL KİŞİLER.....	318
I. Kavram.....	318
II. Tüzel Kişiliğin Başlangıcı ve Sona Ermesi	320
A. Tüzel Kişiliğin Başlangıcı.....	320
1. Serbest Kuruluş Sistemi.....	320
2. İzin Sistemi	320
3. Tescil Sistemi.....	321
B. Tüzel Kişiliğin Sona Ermesi	321
1. Kendiliğinden Sona Erme	321
2. İradi Sona Erme.....	321
III. Tüzel Kişilerin Ehliyeti	322
A. Hak Ehliyeti	322
B. Fiil Ehliyeti.....	322
IV. Tüzel Kişilerin Fayda ve Mahzurları	322
§ 4. TÜZEL KİŞİLERİN TÜRLERİ.....	323
I. Özel Hukuk Tüzel Kişileri.....	323
A. Kazanç Amacı Güden Tüzel Kişiler	323
B. Kazanç Amacı Gütmeyen Tüzel Kişiler	323
1. Dernekler	323
2. Vakıflar	325
II. Kamu Hukuku Tüzel Kişileri	326
A. Kamu İdareleri	327
1. Devlet (Merkezi İdare)	327
2. Mahalli İdareler.....	327
a. İl Özel İdaresi.....	327
b. Belediye.....	328
c. Köy.....	329
B. Kamu Müesseseleri.....	329
III. Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT).....	330

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**HUKUKİ FİİLLER VE HUKUKİ İŞLEMLER**

§ 1. HUKUKİ FİİLLER	333
I. Genel Olarak	333
II. Haksız Fiiller	333
§ 2. HUKUKİ İŞLEMLER	334
I. Genel Olarak	334
II. Hukuki İşlemlerin Çeşitleri	334
A. Tek Taraflı Hukuki İşlemler	334
B. Çok Taraflı Hukuki İşlemler	335
1. Sözleşmeler (Akitler)	335
a. Tek Taraflı Sözleşmeler	336
b. İki Taraflı Sözleşmeler	336
2. Kararlar	336
C. Sağlar Arası Hukuki İşlemler-Ölüme Bağlı Hukuki İşlemler	336
D. İvazlı Hukuki İşlemler-İvazsız Hukuki İşlemler	337
E. Tasarruf İşlemleri-Borçlandırıcı İşlemler (Taahhüt İşlemleri)	337
F. Kazandırıcı İşlemler	338
G. Sebebe Bağlı (İlli) İşlemler-Sebebe Bağlı Olmayan (Mücerret=Soyut) İşlemler	339
§ 3. KAMU HUKUKU İŞLEMLERİ	340
I. Genel Olarak	340
II. İdarenin Hukuki İşlemleri	340
A. İdarenin Özel Hukuk Kurallarına Göre Yaptığı Hukuki İşlemler	341
B. İdarenin Kamu Hukuku Kurallarına Göre Yaptığı Hukuki İşlemler	341
KAYNAKÇA	343

KAYNAKÇA

- ABDULHAKİMOĞULLARI, Erdal**, "Türk Anayasa Hukukunda Parlamento (Meclis) Kararlarının Yargısal Denetimi Sorunu", Yasama Dergisi, Sayı: 5, Yıl: 2007.
- ABDULHAKİMOĞULLARI, Erdal**, Bir Yasama Bağışıklığı Türü Olarak Türkiye'de Yasama Dokunulmazlığı, Gazi Kitabevi, Ankara 2009.
- ABDULHAKİMOĞULLARI, Erdal/SEZER, Özcan/AKPINAR, Mahmut**, "Küresel ve Yerel Düzeyde Bir İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkının Gelişimi", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 6, Sy. 14, 2011.
- ADAL, Erhan**, Hukukun Temel Kavramları El Kitabı, 10. Bs., Legal Yayınevi, İstanbul 2009.
- AKAD, Mehmet/VURAL DİNÇKOL, Bihterin**, Genel Kamu Hukuku, DER Yayınları, İstanbul 2009.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet**, Mukayeseli İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı, Diyarbakır 1986.
- AKINTÜRK, Turgut / ATEŞ KARAMAN, Derya**, Medeni, Hukuk, Beta Yayınları, İstanbul 2013.
- AKINTÜRK, Turgut**, Medeni Hukuk, 21.Baskı, İstanbul 2008 (AKINTÜRK-Medeni Hukuk).
- AKSEL, İsmail**, Türk Yargı Teşkilatı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010.
- AKTAN, Coşkun Can**, Anayasal Vergi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.
- AKYOL, Şener**, Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılma Yasağı, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2006.
- ALDIKAÇTI, Orhan**; Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul 1973.
- ANAYURT, Ömer**, Anayasa Hukuku, Güncellenmiş 2. Bs., Ankara 2019.

- ANAYURT, Ömer**, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Seçkin Yayınları, Güncellenmiş 19. Baskı, Ankara 2019 (ANAYURT-Hukuka Giriş).
- ARAL, Vecdi**, Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, İstanbul 2012.
- ARBEK, Ömer**, Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Lisans Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2005.
- ATAR, Yavuz**, Türk Anayasa Hukuku, Cumhurbaşkanlığı Sistemi ve Diğer Değişikliklere Göre Güncellenmiş 13. Bs., Ankara 2019.
- ATAR, Yavuz/SÜMER, Haluk H./AYAN Mehmet/KARAHAN, Sami/ULUKAPI, Ömer/ASLAN, İbrahim**, Temel Hukuk Bilgisi, Mimoza Yayınları, Konya 2009.
- AYAN, Mehmet**, Medeni Hukuka Giriş, Mimoza Yayınları, 2013.
- AYAN, Mehmet**, Miras Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 9. Baskı, Ankara 2016 (Ekim).
- BALTA, Tahsin Bekir**, İdare Hukuku I, Ankara-1970/72.
- BAŞGİL, Ali Fuad**, Din ve Laiklik, Yağmur Yayınevi, İstanbul 1985 (BAŞGİL-Laiklik).
- BAŞGİL, Ali Fuad**, Esas Teşkilat Hukuku, Türkiye Siyasi Rejimi ve Anayasa Prensipleri, C.I., İstanbul 1960.
- BİLGE, Necip**, Hukuk Başlangıcı, 2012.
- BİLGE, Necip**, Hukuk Başlangıcı, 7. Bs., Ankara 1990.
- BİLGİLİ, Fatih / DEMİRKAPI, Ertan**, Hukukun Temel Kavramları, Dora Yayınları, 6. Bs., 2012.
- BİLİCİ, Nurettin**, Vergi Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010.
- CANSEL, Erol**, Hukuk Başlangıcı, 2. Bs., Ankara 1982 (Teksir).
- DEL VECCHIO, Giorgio**, Hukuk Felsefesi Dersleri, (Çev. ERMAN, Sahir), İstanbul 1952.
- DERYAL, Yahya**, Hukukun Temel Kavramları (Hukuka Giriş), Derya Kitabevi, Trabzon 2011.
- DONNELLY, Jack**, Teoride ve Uygulamada Evrensel İnsan Hakları, (Türkçesi: ERDOĞAN, Mustafa/ KORKUT, Levent), Yetkin Yayınları, Ankara 1989.

- DURAL, Mustafa**, Türk Medeni Hukukunda Gerçek Kişiler, İstanbul 1977.
- DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut**, Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, 13. Bası, İstanbul 2019.
- DURAL, Mustafa/SARI, Suat**, Türk Özel Hukuku C.1, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 2012.
- EDİS, Seyfullah**, Medeni Hukuk Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. Bs., Ankara 1997.
- ERDOĞAN, Mustafa**, Anayasal Demokrasi, Siyasal Kitabevi, Ankara 1996 (ERDOĞAN-Anayasal Demokrasi).
- EREN, Fikret**, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 14. Bs., Ankara 2012.
- EREN, Fikret/ BAŞPINAR, Veysel**, Toprak Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2007.
- ERGÜL, Ergin**, Anayasa Hukukuna Başlangıç (Ders Notları), Ankara 2019.
- ERMAN, Hasan**, Medeni Hukuk Dersleri, Der Yayınları, İstanbul, 2010.
- EROL, Ahmet**, Türk Vergi Sistemi ve Vergi Hukuku, Adalet Yayınevi, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 5. Baskı, Ankara 2018.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin**, Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2018.
- GÖĞER, Erdoğan**, Hukuk Başlangıcı Dersleri, 3. Bs., Ankara 1974.
- GÖZLER, Kemal**, Anayasa Hukukunun Genel Esasları (Ders Kitabı), Ekin Kitabevi, Bursa 2018 (GÖZLER-Anayasa Hukukunun Genel Esasları).
- GÖZLER, Kemal**, Anayasa Hukukunun Genel Esasları (Ders Kitabı), Ekin Kitabevi, Bursa 2010.
- GÖZLER, Kemal**, Hukuka Giriş, Ekin Kitabevi, Bursa 2012.
- GÖZLER, Kemal**, Hukukun Temel Kavramları, Ekin Kitabevi, 11.Bs., Bursa 2013 (GÖZLER-Hukukun Temel Kavramları).
- GÖZLER, Kemal**, Türk Anayasa Hukuku Dersleri, Ekin Kitabevi, 11. Bs., Bursa 2011, s. 249.
- GÖZLER, Kemal**, Türk Anayasa Hukuku, Ekin Kitabevi, 2. Baskı, Bursa 2018.
- GÖZLER, Kemal/ KAPLAN, Gürsel**, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Kitabevi, Bursa 2012.

- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref**, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Turhan Kitapevi, Ankara 2010 (GÖZÜBÜYÜK-Hukukun Temel Kavramları).
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref**, Yönetim Hukuku, 2. Bs., Ankara, 1987.
- GÜNEŞ, Ahmet M.**, Çevre Hukuku, Adalet Yayınevi, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara 2019.
- GÜZEL, Ali/ OKUR, Ali Rıza / CANİKLİOĞLU, Nursen**, Sosyal Güvenlik Hukuku, 13.Bs., İstanbul 2010.
- HAKERİ, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınları, Ankara 2013.
- HAKERİ, Hakan/ ÜNVER, Yener**, Ceza Muhakemesi Hukuku, C.1, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- İBA, Şeref**, Türk Anayasa Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2018.
- İMRE, Zahit**, Medeni Hukuk Giriş, 3. Bs., İstanbul 1980.
- İMRE, Zahit**, Medeni Hukuka Giriş, 3. Bs., İstanbul 1980.
- İNAN, Ali Naim**, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 3. Bs., Ankara 1984.
- İSBİR, Eyüp Günay**, Şehirleşme ve Meseleleri, 2.Bs., Gazi Büro Yayınları, Ankara 1991.
- KALABALIK, Halil**, Temel Hukuk Bilgisi, Seçkin Yayınları, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 10. Baskı, Ankara 2019.
- KARAKOÇ, Yusuf**, Genel Vergi Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- KARAYALÇIN, Yaşar**, Hukukta Öğretim-Kaynaklar-Metod, 2. Bs., Ankara 1981.
- KARPAT, Hasim Kemal**, Türk Demokrasi Tarihi (Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller), Afa Yayınları, İstanbul 1996.
- KAYAR, İsmail/ÜZÜLMEZ, İlhan**, Hukukun Temel Kavramları, Seçkin Yayınları, Güncellenmiş 11. Baskı, Ankara 2018.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.**, Türk Medeni Kanunu'nda Diğer Eşin Rızasına Bağlı Hukuksal İşlemler ve Yasal Alım Hakkı, Ankara 2002.
- KOZIOL, Helmut/ WELSER, Rudolf**, GrundrissdesbürgerlichenRechts, Band I, 8, Aufl., Wien, 1987.
- KUZU, Burhan**, Türk Anayasa Hukukunda Kanun Hükmünde Kararnmeler (Doktora Tezi), İstanbul 1985.

- OĞUZMAN, Kemal**, Medeni Hukuk Dersleri, 4. Bs., İstanbul 1982.
- OĞUZMAN, Kemal/SELİÇİ Özer**, Kişiler Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 1988.
- OĞUZMAN, M. Kemal/BARLAS, Nami**, Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.
- ÖNER, Erdoğan**, Vergi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 11. Baskı, Ankara 2019.
- ÖZBUDUN, Ergun**, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- ÖZSUNAY, Ergun**, Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, 3. Bs., İstanbul 1977.
- ÖZSUNAY, Ergun**, Medeni Hukuka Giriş, 5. Bs., İstanbul 1986.
- ÖZTAN, Bilge**, Medeni Hukukun Temel Kavramları, Turhan Kitapevi, 37. Bs., Ankara 2012.
- ÖZTÜRK, Namık Kemal**, Anayasa Hukuku, Güncellenmiş 2. Bs., Ankara 2019.
- REİSOĞLU, Safa**, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 22. Bs., İstanbul 2011.
- RUHİ, Canan/RUHİ, Ahmet Cemal**, Vasiyetname ve Miras Sözleşmesi, Seçkin Yayınları, Ankara 2017 (Ekim).
- SARTORİ, Giovanni**, Demokrasi Teorisine Geri Dönüş, (Çev. KARAMUSTAFAOĞLU, Tuncer/ TURHAN, Mehmet), Ankara 1993.
- SEYHAN, Feyza Merve**, Türkiye’de Uygulanan Hükümet Sistemleri ve 2017 Anayasa Değişikliği ile Benimsenen Hükümet Sistemi, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- SORGUCU, Ayhan**, Hava ve Uzay Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- SOYSAL, Mümtaz**, 100 Soruda Anayasanın Anlamı, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1986.
- SÜMER, Haluk Hadi**, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2019.
- ŞAHİN, Büşra**, Türk Hukukunda Sinema Eserlerine İlişkin Lisans Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- ŞEN, Ersan/ERYILDIZ H. Sefa**, Hukuka Giriş, Seçkin Yayınları, Ankara 2019.
- ŞENYÜZ, Doğan / YÜCE, Mehmet/ GERÇEK, Adnan**, Vergi Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa 2013.

- TAŞKAN, Yusuf Ziya**, Vergi Hukuku, Adalet Yayınevi, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara 2019.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi**, Medeni Hukuka Giriş, 5. Bs, Ankara 1977.
- TEZİÇ, Erdoğan**, Anayasa Hukuku, 13. Bs., Beta Yayınevi, İstanbul 2009.
- USLU, Ferhat**, Anayasa Hukukunun 99 Konusu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- USLU, Ferhat**, Türk Anayasa Hukuku (Ders Notları), Adalet Yayınevi, Ankara 2016 (USLU-Türk Anayasa Hukuku).
- UŞAN, Fatih**, Türk Sosyal Güvenlik Hukukunun Esasları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009.
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet**, Türk Medeni Hukuku, 1943-1948, C.2.
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet**, Türk Medeni Hukuku, C. I, Umumi Esaslar, 7. bs., İstanbul 1968.
- ZEVKLİLER, Aydın**, Medeni Hukuk, Diyarbakır 1986.
- ZEVKLİLER, Aydın/ ERTAŞ, Şeref/HAVUTÇU, Ayşe/GÜRPINAR, Damlı**, Medeni Hukuk (Temel Bilgiler), 7. Bs., 2012.